

Locatieplan Kiekeboe Peuterschool

februari 2019

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Inleiding	4
2. Algemene Pedagogische Visie	5
2.1. Eigenheid van de opvangsoort	5
2.2. Visie op Voorschoolse educatie en de wijze waarop dit gerealiseerd wordt	5
3. Ontwikkelingsgebieden	7
3.1. Stimuleren van de motorische ontwikkeling	7
3.2. Stimuleren van de zintuiglijke ontwikkeling	8
3.3. Stimuleren van de spraak-taalontwikkeling	8
3.4. Stimuleren van de cognitieve ontwikkeling & ontluikende gecijferdheid	8
3.5. Stimuleren van de sociaal-emotionele ontwikkeling	8
3.6. Stimuleren van de zelfstandigheid	9
3.7. Stimuleren van de spelontwikkeling	9
3.8. Stimuleren van de creatieve ontwikkeling	9
4. Opbrengstgericht Werken	10
5. Vroegsignalering van en zorg voor opvallend gedrag en achterblijvende ontwikkeling	12
6. VVE op Kiekeboe Peuterschool	13
6.1. Het VVE-programma	13
6.2. Toeleiding VVE	13
6.3. Aanbod VVE	13
7. Ouderbetrokkenheid	14
7.1. Visie	14
7.2. Ontwikkelingstimulering thuis	14
8. De doorgaande leerlijn en overdracht naar de basisschool	16
9. Informatieverstrekking, inschrijving, plaatsing en opzegging	17
10. Verzekering	18
11. Vierogen principe	19
12. De dagritme op de peuterschool	20
13. Samenwerking	22

Voorwoord

Voor u ligt het locatieplan van de Kiekeboe Peuterschool (peuterschool) dat een onderdeel is van Stichting Kinderopvang Kiekeboe (Kiekeboe). Kiekeboe biedt dagopvang, peuteropvang met Voor- en Vroegschoolse educatie (VVE) en buitenschoolse opvang (bso) aan. Dit locatieplan beschrijft het educatief aanbod en de uitgangspunten van Kiekeboe voor de peuterschool.

De directie en medewerkers van de peuterschool leveren kwalitatief goed peuteropvang en dat willen wij, ook in de toekomst, blijven bieden. Dit betekent dat wij hoge eisen stellen aan het locatieplan en aan de uitvoering. Wij doen dit door kritisch te blijven kijken naar ons handelen en uitgangspunten en beide vullen en passen wij waar nodig aan.

Het locatieplan is geen vaststaand gegeven, maar blijft zich in de loop der tijd ontwikkelen, bijvoorbeeld naar aanleiding van nieuwe ontwikkelingsinzichten, vernieuwde wet- en regelgeving en intern gewijzigde inzichten en werkwijzen. Kiekeboe evalueert en actualiseert het locatieplan ten minste één keer per twee jaar.

Leeswijzer

Voor de leesbaarheid schrijven wij in dit locatieplan 'pm-er(s)' als het gaat om een pedagogisch medewerker(s) en 'ouders' wanneer het gaat om één of meer ouders of verzorgers.

*Directie Stichting Kinderopvang Kiekeboe Putten,
Raquel Bryson
februari 2019*

1. Inleiding

Deze notitie is het beleids- en werkplan voor Kiekeboe Peuterschool, en is in de eerste plaats opgesteld voor intern gebruik. Kiekeboe Peuterschool biedt een intensief educatief aanbod voor kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar, waaronder kinderen met een VVE-indicatie. VVE staat voor Voor-en Vroegschoolse Educatie en biedt extra kansen voor jonge kinderen voor een optimale ontwikkeling (bestrijden van achterstanden). Deze notitie vormt het kader van waaruit wij willen werken op de peuterschool. Tegelijkertijd is het bedoeld als achtergrond informatie voor ouders en dient als verantwoording aan de gemeente en eventuele externe evaluatoren. Deze notitie beschrijft de professionele pedagogische werkwijze van Kiekeboe Peuterschool. Deze werkwijze is gebaseerd op de algemene pedagogische visie van Stichting Kinderopvang Kiekeboe Putten en vanuit deze visie en principes zijn uitgangspunten geformuleerd op grond waarvan wij werken binnen Kiekeboe Peuterschool. Onze visie en werkwijze op het bestrijden van achterstanden is een integraal onderdeel van dit plan.

2. Algemene Pedagogische Visie

De verschillende diensten van Kinderopvang Kiekeboe worden door professionals uitgevoerd die erop gericht zijn een verantwoord pedagogisch klimaat te creëren, waarbij het individuele kind met ouders in relatie tot de opvanggroep, centraal staat. Het gaat hierbij om een optimale ontwikkeling te realiseren binnen verschillende ontwikkelingsgebieden. Een kind krijgt dus de mogelijkheden en situaties aangeboden waarbinnen het zich optimaal kan ontwikkelen op sociaal, emotioneel, verstandelijk en motorisch gebied. Vanuit dit principe is er aandacht voor de volgende ontwikkelingsgebieden:

- Motorische ontwikkeling (grote en fijne)
- Zintuiglijke waarneming (zien, horen, voelen, ruiken en proeven)
- Spraak-Taalontwikkeling (passief en actief)
- Cognitieve ontwikkeling en ontluikende gecijferdheid (ordenen en rekenen)
- Sociaal-emotionele ontwikkeling
- Zelfstandigheid
- Spelontwikkeling
- Creatieve ontwikkeling

2.1. Eigenheid van de opvangsoort

In onze pedagogische visie staat verwoord dat Stichting Kiekeboe uitgaat van de eigenheid van de opvangsoort. Stichting Kiekeboe biedt verschillende vormen van opvang, te weten peuterspeelzalen, kinderopvang (hele dag, voorschools en buitenschools). De werkwijze en de doelstellingen verschillen voor de verschillende opvangsoorten. Het pedagogisch beleid van Stichting Kiekeboe geeft daarin de richting aan.

Versillen ontstaan doordat binnen de opvangsoorten meer of minder de nadruk ligt op gerichte ontwikkelingsstimulering. Ook de leeftijd en de ontwikkelingsfasen van de kinderen binnen de opvanggroep bepalen het accent.

2.2. Visie op Voorschoolse educatie en de wijze waarop dit gerealiseerd wordt

Het gericht stimuleren van deze ontwikkelingsgebieden is evenwichtig en continu terug te vinden in het aanbod van Peuterschool Kiekeboe. Dit is ook de basis en het uitgangspunt voor de wijze waarop het VVE-aanbod vorm krijgt. Daarbij is het aanbod afgestemd op de ontwikkelingsfase en ontwikkelingsbehoefte van het individuele kind. Een kind dat zich optimaal ontwikkelt is klaar voor een volgende stap. Dat kan de stap van de peutergroep naar de basisschool zijn. Doordat kinderen goed voorbereid zijn, kunnen ze ook beter profiteren van het vervolgaanbod. Dit draagt weer bij aan de verdere ontwikkeling van het kind en het succesvol doorlopen van de schoolloopbaan.

Wij realiseren dit door:

- a.** Het bieden van een veilige, stimulerende en uitlokkende speel- en leeromgeving
- b.** Werken met thema's, waarin alle ontwikkelingsaspecten aan bod komen
- c.** Werken in niveaugroepen waarbij sprake is van een gedifferentieerd aanbod
- d.** Specifieke en gericht voorkomen en wegwerken van (dreigende) achterstanden
- e.** Zorg bieden aan peuters met een ontwikkelingsprobleem of -stoornis

Deze centrale elementen hanteren wij als de bouwstenen in het werken met jonge kinderen. We maken gebruik van de VVE-methode *Doe meer met Bas*. Deze methode heeft een aantal sterke punten die goed aansluiten bij onze visie en doelstelling, namelijk:

- door een thematisch aanbod zijn er verbanden in de onderlinge activiteiten, waarbij de peuter het middelpunt vormt;
- het aanbod voor peuters is rijk en ouders kunnen betrokken worden;
- de opbouw van de inhoud van de thema's kunnen goed gebruikt worden om te werken in de verschillende niveaugroepen.

Voor het monitoren van de ontwikkeling en de voortgang wordt voor doelgroepkinderen de methode *KIJK!* gebruikt. Uitgebreide, frequente en gestandaardiseerde observaties maken het mogelijk dat de pedagogisch medewerker het ontwikkelingsniveau van de peuter in de verschillende ontwikkelingsfasen in beeld brengt.

3. Ontwikkelingsgebieden

Voordat wij concrete werkzaamheden benoemen willen wij eerste wat meer in detail benoemen waar wij aan werken en wat wij willen bereiken. Het gaat in de brede zin om het stimuleren van de ontwikkeling van ieder kind. In onze visie staat spelenderwijs leren centraal. Dit verwoorden wij door de volgende stelling:

“Spelen is leuk; spelen is leren, spelen is ontdekken, spelen is je ontwikkelen.”

Peuters hebben als ze op de peuterspeelzaal komen thuis al veel geleerd. Sommige kinderen kunnen de pm-ers al goed duidelijk maken wat ze willen en kunnen. We sluiten aan bij de fase waarin de grove en fijne motoriek al is ontwikkeld, net als de verstandelijke, emotionele en taal- en spraakontwikkeling. Onze eerste taak is dat de peuter zich thuis gaat voelen en dat hij het leuk vindt samen met zijn ouders. Zij moeten zich beiden welkom voelen. Ook moeten we goed aansluiten en inspelen op de belevingswereld van het kind en het introduceren en op weg helpen in een passende niveaugroep.

Doe meer met Bas werkt zoals eerder aangegeven met thema's en een thema wordt uitgewerkt en uitgediept in verschillende werkvormen. Belangrijke werkvormen zijn het rollenspel, werken in de grote en kleine kring, 'werken' in niveaugroepen, muziek, zang en dans, 'werken' in ontwikkelhoeken en bewegingsspelletjes.

Bij het samenstellen van mix aan werkvormen wordt er voor gezorgd dat de kinderen op evenwichtige en samenhangende en natuurlijke wijs gestimuleerd worden op acht ontwikkelingsgebieden, die in de volgende paragrafen verder worden toegelicht.

3.1. Stimuleren van de motorische ontwikkeling

Doel is om de peuter te leren de lichamelijke bewegingsfuncties te beheersen en te benutten. Dit betreft zowel de grove als de fijne motoriek. De pm-er doet hiervoor regelmatig bewegingsspelletjes met de peuters. Ook komt er een medewerker van JONGPutten (initiatief van de gemeente Putten vanuit de afdeling sport, jeugd en cultuur) wekelijks op dinsdag en om de week ook op donderdag om een sportieve activiteit aan te bieden aan de peuters, die hun motorische ontwikkeling ook stimuleert. Dit zijn bijvoorbeeld spelletjes waarbij de peuters bewegingen kunnen nadoen. Kunnen bewegen op muziek of zich zelf aan- en uit te kleden. De fijne motoriek komt vooral aan bod tijdens de creatieve activiteiten. Elke dag wordt er geoefend met kleuren, knippen of prikken, plakken, schilderen, kralen rijgen etc. De werkjes worden in de groep opgehangen of naar huis meegegeven.

3.2. Stimuleren van de zintuiglijke ontwikkeling

Bij het stimuleren van de zintuiglijke ontwikkeling leert het kind de informatie die het via de zintuigen krijgt te interpreteren en in te passen in de context. Dit doen wij door gericht zintuiglijke prikkels aan te bieden. Dit kan door materialen aan te bieden van verschillende kleur, afmeting of substantie.

Kinderen kunnen dan zien, voelen, ruiken wat de verschillen of overeenkomsten zijn. Daaraan gekoppeld kan de pm-er begrippen als groot en klein benoemen. Daarmee wordt dan, naast de zintuiglijke ontwikkeling, ook de motorische, cognitieve en taalontwikkeling aangesproken.

3.3. Stimuleren van de spraak-taalontwikkeling

Een kind dat een goede taalbeheersing (actief en passief) heeft, kan goed begrijpen wat er om hem/haar heen gebeurt en beter samenspelen en interacteren met oudere kinderen en volwassenen. Een goede basis- taalbeheersing is ook essentieel voor een goede start op de basisschool. Als een kind met taalachterstand in het basisonderwijs instroomt, is het vaak heel moeilijk om deze achterstand nog in te lopen. Daarom is goede taalstimulering zo belangrijk en het VVE-programma *Doe meer met Bas* geeft ons goede handvaten voor taalstimulering.

Binnen de thema's worden elke week gericht een aantal nieuwe woorden geïntroduceerd.

3.4. Stimuleren van de cognitieve ontwikkeling & ontluikende gecijferdheid

Bij de cognitieve ontwikkeling en ontluikende gecijferdheid stimuleren en leren we kinderen probleemoplossend, logisch en abstract te denken en te handelen, getalbegrip te ontwikkelen en uiteindelijk hoeveelheden kunnen inschatten. De cognitieve mogelijkheden van de peuter worden gedurende de tijd steeds groter. Het kind leert verbanden te leggen tussen gebeurtenissen. Peuters kunnen beelden vormen in hun hoofd beoordelen, indelen (bijv. honden en katten zijn dieren) en dingen op een rij (volgorde) zetten. Hun geheugen is al goed ontwikkeld en ze kunnen steeds beter met abstracte begrippen overweg, zoals: groot-klein, meer-minder, hetzelfde-anders en kort-lang. De kleuren en getallen worden spelenderwijs aangeleerd. Ook worden vormen aangeboden zoals: cirkel, vierkant, driehoek

3.5. Stimuleren van de sociaal-emotionele ontwikkeling

Een kind moet leren omgaan met anderen en met zichzelf. Het moet leren om contacten te leggen en relaties te onderhouden. Ook leert het wat gewenste gedragingen en sociale regels zijn. Ook hoort daarbij dat het kind leert de eigen gevoelens te hanteren. Contacten leggen en daarin uitproberen is voor deze leeftijd heel belangrijk. Fantasiespel en rollenspelen zijn daarbij een goed middel. De peuters worden uitgedaagd dit (samen-)spel te laten zien. Ook leert een peuter spelenderwijs om te gaan met regels en afspraken. Ook leert het dat afspraken anders kunnen zijn thuis en op de speelzaal. De leidster laat daarbij zien, middels haar eigen gedrag, wat daarin gewenst is. Zij geeft het goede voorbeeld. Na verloop van tijd gaan kinderen op natuurlijke wijze zich meer op andere kinderen richten, beschikken over meer zelfbeheersing en leren hun behoeften uit te stellen.

3.6. Stimuleren van de zelfstandigheid

De peuter wordt gestimuleerd om steeds meer zelf te doen. Zo leert het voor zichzelf te zorgen en zelfstandig te functioneren. Een opgroeiende peuter wil ook graag alles zelf doen. Hij wil zelf drinken inschenken, zelf zijn handen wassen en protesteert als een ander dit voor hem wil doen. Enerzijds wil en kan het kind veel dingen zelf, anderzijds kent het zijn eigen mogelijkheden en beperkingen nog onvoldoende. De pm-ers creëren daarom een omgeving waarin een kind op een veilige manier zoveel mogelijk zelf kan doen. Een belangrijk element in de peuterfase is het zindelijk worden. Kinderen geven vaak zelf aan als ze er aan toe zijn om zindelijk te worden. De pm-er ondersteunt dit proces, dit in afstemming met de ouders.

We werken actief aan de zelfstandigheidontwikkeling. Dit doen we door de ruimte zo in te richten dat peuters zoveel mogelijk zelf materialen kunnen pakken en opbergen. Hierdoor kan een kind altijd verzekerd zijn van de onmiddellijke aandacht van een volwassene. Een kind is nooit alleen in de ruimte, we werken op een groep die bestaat uit meer dan 8 kinderen, altijd met twee volwassenen op een groep. Daarmee wordt ook voldaan aan het vier ogen principe. Als er 8 of minder peuters zijn is er altijd een tweede volwassene in het pand. Dit kan een 18+ staigaire zijn, of een andere volwassene. De kinderen leren ook zelfstandig hun jas aan en uit te trekken. Pm-ers stimuleren kinderen om van moeilijke handelingen in deelstappen te verrichten. Bijvoorbeeld een rits van een jas dicht doen is vaak nog erg lastig. De peuter kan, als de pm-er een begin heeft gemaakt, de rits zelf omhoog doen. Ook leren kinderen vrij snel om zelf hun jas op te hangen en deze te pakken bij het weggaan.

3.7. Stimuleren van de spelontwikkeling

Zoals vele malen eerder geschreven, is spel de manier waarop kinderen zich snel ontwikkelen, fantasie gaat daarbij een steeds grotere rol spelen. In hun fantasie kunnen ze oefenen met rollen. Ook kunnen ze zich niet-bestaande situaties voorstellen waarin ze handelingen kunnen uitproberen. Drie stoelen op een rij is een trein, het vloerkleed is een boot enzovoort. Door de werkelijkheid op deze manier na te bootsen, leert een kind zichzelf kennen in een bepaalde rol. Door met een pop te spelen speelt ze/leert ze de rol van ouder die kinderen verzorgt. In zijn eigen 'fantasiewereld' doet het ervaringen op en leert het allerlei vaardigheden die het later als volwassene ook nodig zal hebben. Imitatie is hierbij een belangrijke vorm van leergedrag. Door gebruik te maken van de fantasie kan het kind ook ervaringen verwerken. Ook heeft het steeds meer andere kinderen nodig voor zijn/haar fantasiespel en daarmee leert het samen te werken. De pm-ers bieden mogelijkheden en ruimte voor fantasiespel. Dit kan tijdens het vrij spelen, maar kan ook gericht ingezet worden door de pm-er.

Duidelijk zal zijn dat een rijke speelomgeving enorm help bij het stimuleren van fantasiespel. Zand en water zijn hierbij 'gewild', samen met emmertjes, schepjes. Maar ook Duplo en houten blokken of de huishoek zijn zeer populair bij peuters.

3.8. Stimuleren van de creatieve ontwikkeling

We stimuleren peuters om zelf iets te creëren. De peuter krijgt zoveel mogelijk de ruimte om zelf iets te maken met de aanwezige materialen. Het mag in de ogen van een volwassene misschien niet precies lijken op wat het moet zijn, maar het kind heeft het wel zelf zo bedoeld. Wij werken onder meer met vrij beschikbaar materiaal zoals kurken, wc-rollen, lege melkpakken, enz. Dit prikkelt de fantasie van het kind. We maken gebruik van onder andere potloden, wasco, verf, klei, plaksel, papier, karton. We vinden we het belangrijk dat het 'eigen werk' is; ook al plakt een peuter iets niet op de juiste plek of op z'n kop; dat is dan zoals de peuter het ziet.

4. Opbrengstgericht Werken

Centraal element in onze visie is het werken in niveau groepen. Wij doen dit om zo goed mogelijk bij het niveau van de peuter aan te sluiten, om 'nieuwe uitdagingen' aan te kunnen bieden en om te stimuleren een volgende ontwikkelingsstap te maken.

Voor het optimaal benutten van het ontwikkelingspotentieel van de peuter is het essentieel te weten 'hoe ver' de peuter is in de verschillende ontwikkelingsgebieden. Immers alleen dan is het mogelijk om een gericht ontwikkelingsaanbod te doen via een specifieke niveaugroep, om de zone van de naaste ontwikkeling te bereiken. Ook is het belangrijk om zo objectief mogelijk inzicht te hebben in de huidige ontwikkeling van het kind om een eventuele ontwikkelingsproblemen en/of-stoornis vroegtijdig op te sporen.

Om de ontwikkeling van een kind zo objectief mogelijk in kaart te brengen krijgt de pm-er(s) een goed beeld van het huidige ontwikkelingsniveau van de verschillende ontwikkelingsgebieden en de voortgang in ontwikkeling. Deze informatie is tevens van belang bij de overdracht van de peuter naar de basisschool. Hiermee wordt het ook mogelijk een goed onderbouwd overdracht document op te stellen en met de ouders en de basisschool leerkrachten of anderen over de ontwikkeling van de peuter te praten.

Zoals eerder is opgemerkt wordt *KIJK!* als instrument gehanteerd om de ontwikkeling van het kind zo objectief mogelijk in beeld te brengen. De peuter wordt elk half jaar aan de hand van de verschillende criteria geobserveerd. Hierbij is het mogelijk de ontwikkeling van het kind op elk moment in beeld te brengen en te analyseren.

De uitkomsten van de half jaarlijkse observatie vormen de basis voor het indelen/bijstellen van de niveaugroepen en ontwikkelingsdoelen. Ook wordt op basis van eventueel geconstateerde achterblijvende ontwikkeling een gericht ontwikkelingstimuleringsaanbod voor een groep of een individueel kind opgesteld en uitgevoerd.

Iedere niveaugroep heeft een gedifferentieerd aanbod, dit aanbod is gebaseerd op de concrete ontwikkelingsdoelen. Deze ontwikkelingsdoelen zijn er steeds op gericht 'om de volgende stap' te zetten in de ontwikkeling en steeds gerelateerd aan het thema dat vanuit *Doe meer met Bas* op dat moment aan de orde is. Wij noemen dit opbrengstgericht werken (OGW).

Met OGW wil Kiekeboe Peuterschool twee doelen bereiken: meer gerichte brede stimulering van de ontwikkeling van alle kinderen en meer gerichte en specifieke aandacht om 'achterstanden' te verkleinen of te voorkomen, vooral bij de VVE-kinderen.

De basiselementen voor opbrengstgericht werken zijn dus: *Doe meer met Bas* als brede en erkende VVE-methode. Het *KIJK!* Kindvolgsysteem wordt gebruikt zoals eerder beschreven, als instrument voor objectieve observatie, om het ontwikkelingsniveau van kinderen vast te stellen, niveaugroepen en ontwikkeling doelen per niveaugroep te ontwikkelen en gerichte activiteiten te bedenken.

Hieronder geven wij een korte uitwerking wat OGW betekent in de dagelijkse praktijk; Alle kinderen worden op basis van de uitkomsten van *KIJK!*, ingedeeld in niveaugroepen. Per groep worden, mede op basis van de uitkomsten van *KIJK!*, SMART doelen geformuleerd en hieraan worden activiteiten gekoppeld die passen bij het thema dat aan de orde is. Dit leidt dus tot een gedifferentieerde werkwijze, waarbij binnen groepen het aanbod opklimt in moeilijkheidsgraad, in lijn met de vorderingen die het kind doormaakt.

- Alle kinderen krijgen speelgoed en materialen aangeboden die bij de doelen passen en een uitdaging bieden. Het initiatief ligt zoveel mogelijk bij het kind. De pm-ers bieden activiteiten aan die aansluiten bij de behoeftes en ontwikkeling van het kind.
- De spel- en ontwikkelruimte (lokaal) is zo ingericht dat de peuter steeds nieuwe ervaringen op kan doen. Daartoe is de ruimte ingericht met hoeken zoals een bouwhoek, een boekenhoek, een creatieve hoek, ontdekhoek, doen-als-of-hoek. De *Bas* materialen versterken deze hoeken!
- Alle kinderen krijgen uitdagend spel aangeboden. Dit kan zowel tijdens het binnen- als buitenspel zijn.
- De interactie tussen pm-ers en peuters vindt plaats op een stimulerende en uitdagende wijze zodat kinderen 'geprikkeld' en gestimuleerd worden. Ook vinden wij het belangrijk dat de pm-ers op een juiste manier reageren op de behoeftes van het kind. Het creëren van een omgeving waarbinnen peuters zich prettig voelen en zich kunnen ontwikkelen.
- Een vast dagritme; Met dagritmekaarten is op de zaal duidelijk zichtbaar hoe het dagdeel zal verlopen. Dit dagritme is altijd hetzelfde. De pm-er neemt ook, bij de start van het dagdeel de dagritmekaarten met de kinderen door.
- Wij zijn recent gestart met opbrengstgericht werken en hebben daarmee nog maar beperkte ervaring. Juist ook omdat wij opbrengstgericht werken als de kern zien voor VVE, maken wij opbrengstgericht werken tot een van de speerpunten voor 2019.

5. Vroegsignalering van en zorg voor opvallend gedrag en achterblijvende ontwikkeling

Uit de observaties van de pm-ers aan de hand van *KIJK!* of anderszins, kan naar voren komen dat een kind opvallend gedrag vertoont. Met opvallend gedrag bedoelen wij het gedrag van een kind dat niet aansluit bij de leeftijd en de ontwikkeling van het kind. Het kan hier gaan om een kind dat bijvoorbeeld stil en teruggetrokken, angstig, agressief of hyperactief is. Het kind kan motorische, spraak- of taalproblemen hebben, of met sociaal-emotionele problematiek te maken hebben. Als een pm-er en/of de ouders vragen rond een kind hebben, dan wordt in overleg met de ouders een stappenplan opgesteld. Wanneer het nodig geacht wordt kan ook de jeugdverpleegkundige geraadpleegd worden. Ook kan het zijn dat het initiatief van de jeugdverpleegkundige komt. De pm-er en de jeugdverpleegkundige overleggen indien nodig met elkaar. Een en ander natuurlijk altijd na overleg met de ouders.

Als wij opvallend gedrag bij een kind signaleren en het gedrag vormt voor het kind zelf en/of voor anderen een probleem, dan kunnen er, in overleg met de ouders, de volgende stappen ondernomen worden.

Stap 1: observaties

Na overleg met de ouders volgen er observaties. Deze observaties kunnen gedaan worden door de pm-er zelf, door de wijkverpleegkundige of door een orthopedagoog.. Zo mogelijk vragen wij informatie op bij of overleggen met andere instellingen zoals de CJG, wijkverpleegkundige, huisarts of andere deskundigen waar Stichting Kinderopvang Kiekeboe Putten contact mee heeft. Dit alles in overleg met de ouders. Wanneer de observaties zijn afgerond, bekijken we met de ouders wat verder gedaan kan worden.

Stap 2: aanpak

Dit kan een aanpak zijn waarbij het kind op de eigen peuterschool een specifieke benadering krijgt. Dit wordt altijd met de ouders afgestemd. Er wordt een handelingsplan opgesteld door de pm-er. Een pedagogisch specialist van het CJG kan de pm-er adviseren bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van dit handelingsplan. Indien na inzetten van observatie en/of inzetten van het handelingsplan vastgesteld is dat het kind niet goed gedijt op de huidige peuterschool, dan kan voorgesteld worden om het kind over te plaatsen naar een aangepaste peuterspeelzaal in de omgeving over te plaatsen. Dit advies wordt met de ouders besproken en samen worden de vervolgstappen bepaald.

Ons doel is te allen tijde om de ouders en het kind op een zo goed mogelijke manier te helpen en te begeleiden. Wij zijn ons ervan bewust dat de ouders de hoofdverantwoordelijken zijn

6. VVE op Kiekeboe Peuterschool

Zoals al eerder geschreven wordt op Kiekeboe gewerkt met het VVE-programma *Doe meer met Bas*. De peuterschool voert in een groep VVE uit. Deze gemengde groepen worden maximaal voor de helft gevormd door VVE-kinderen. In een volledige groep zitten dus nooit meer dan 8 VVE-kinderen. De groepen met VVE-kinderen worden begeleid door twee MBO-3 of -4 gediplomeerde pm-ers die tevens gecertificeerd zijn voor VVE.

6.1. Het VVE-programma

Het VVE-programma *Doe meer met Bas* is gebaseerd op de Bas-prentenboeken van Dagmar Stam. Het is een doorlopend spel – en leerprogramma. *Doe meer met Bas* is geschikt voor peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en de groepen 1 en 2 van de basisscholen. De spelsuggesties in dit programma zijn zo opgezet dat kinderen gelegenheid krijgen om te spelen, maar vooral ook belangrijke leerervaringen op doen en zich daardoor ontwikkelen. *Doe meer met Bas* is in 2012 weer opnieuw beoordeeld door het NJI, en is een erkend VVE-programma op alle onderdelen.

6.2. Toeleiding VVE

Het VVE-programma wordt aan alle kinderen die de peuterschool bezoeken aangeboden, maar de kinderen met een VVE-indicatie nemen hierbij een speciale plaats in en krijgen extra begeleiding.

Deze indicatiestelling verloopt via het consultatiebureau en soms direct via een pm-er die het consultatiebureau om een indicatiestelling verzoekt. Peuters met een VVE-indicatie worden met voorrang geplaatst op de peuterschool. De gemeente Putten stelt rijksmiddelen beschikbaar voor VVE-kinderen, en om VVE voor iedereen toegankelijk te maken is de ouderbijdrage aangepast aan de ouderbijdrage voor de kinderopvang. Om in aanmerking te komen voor deze aangepaste ouderbijdrage, moet een peuter met een VVE-indicatie vier dagdelen per week naar de peuterschool komen.

6.3. Aanbod VVE

Op Peuterschool Kiekeboe krijgen alle kinderen vier dagdelen VVE aangeboden. Daardoor wordt voldaan aan de minimum eis om aan doelgroepkinderen minimaal 10 uur per week een aanbod te doen. Ieder dagdeel zijn er twee gediplomeerde pm-ers aanwezig. Zoals al eerder is aangegeven, is er bij een groep die bestaat uit 8 of minder dan 8 peuters, altijd een tweede volwassene in het pand. Dit kan een 18+ stagiaire zijn, of een andere volwassene. De pm-ers die op de peuterschool werken zijn allebei geschoold in VVE-specifiek en sommige pm-ers hebben ook een specifieke scholing in het programma *Doe meer met Bas*. Naast de VVE-kinderen worden ook altijd niet-VVE-kinderen in de groep geplaatst. De reden hiervoor is dat de VVE-kinderen op deze manier ook met niet-VVE-kinderen in contact komen. Tijdens spel en leermomenten kunnen de kinderen van elkaar leren.

7. Ouderbetrokkenheid

7.1. Visie

Kiekeboe heeft als uitgangspunt dat wij samen met onze ouders/verzorgers op een tandem zitten. Wij moeten op elkaar ingespeeld worden, zijn en blijven om vooruitgang te boeken! Wij spelen namelijk samen een rol in de ontwikkeling van onze peuters. Om kinderen optimale ontwikkelkansen te kunnen bieden, is een goede samenwerking en afstemming tussen ouders en de peuterschool van groot belang.

We streven dus naar het realiseren van een wederkerige relatie. Dit wordt 'pedagogisch partnerschap' genoemd. Daar bedoelen we mee:

De wederzijdse en gelijkwaardige betrokkenheid van ouders en opvang bij de opvoeding en de begeleiding van kinderen, om zo optimaal mogelijke omstandigheden te realiseren voor de ontwikkeling van kinderen, thuis en op bij de opvang.

Vanuit de gedachte van het pedagogisch partnerschap is er sprake van een gelijkwaardige relatie, waarin ieder zijn/haar eigen rol heeft en herkent. Door wederzijdse belangstelling en interesse leert men van elkaar en worden inzichten uitgewisseld. De ouder doet dit vanuit de rol als eindverantwoordelijke voor het kind, de beroepskracht als professional.

Een goede communicatie tussen pm-er en ouders/verzorgers is dan ook van groot belang. De pm-er vertellen hen, wat hun kind heeft gedaan en ondernomen, hoe het zich ontwikkelt en geven opvoedingstips en –trucs. Dit gebeurt allemaal met een gevoel van warmte en betrokkenheid. Zij willen ook weten hoe het thuis gaat. Hoe ontwikkelt de peuter zich thuis, maar ook wat ouders allemaal met hun kind ondernemen. Ook willen wij weten hoe wij hen verder kunnen ondersteunen. Bijvoorbeeld door middel van informatiebijeenkomsten of de mogelijkheid om met andere ouders/verzorgers te spreken over hun ervaringen.

7.2. Ontwikkelingstimulering thuis

Om vooruit te komen op de tandem moeten beide partijen investeren in een goede relatie met elkaar. Vanuit de peuterschool willen wij dit bereiken door:

- Ouders/verzorgers zich welkom te laten voelen;
- Een rondleiding als ouders/verzorgers belangstelling hebben en een intakegesprek als een peuter voor het eerst naar de peuterschool komt. Wij informeren hen over onze werkwijze o.a. over het VVE-beleid en wij worden geïnformeerd over de ontwikkelingen thuis;
- Tijdens het brengen en halen wordt altijd gerichte en belangrijke informatie uitgewisseld over onze peuters, ouders/verzorgers worden ook aangemoedigd om even te blijven spelen met hun kind;
- Ouders/verzorgers worden minimaal drie keer gedurende twee jaar gedurende een gesprek geïnformeerd over de ontwikkeling van hun kind;

- Ouders/verzorgers worden (digitaal) geïnformeerd over de thema's, krijgen materiaal aangereikt om samen met hun kind uit te voeren en worden actief benaderd om te participeren en/of aanwezig te zijn bij activiteiten op de peuterschool;
- Van VVE-ouders wordt verwacht dat ze thuis met hun kind specifieke activiteiten ondernemen, afgestemd op wat er op de peuterschool aan bod is geweest;
- VVE-ouders worden hiervoor gestimuleerd en gemotiveerd zodat ze ook zelf thuis aan de slag gaan om de ontwikkeling van hun kind te stimuleren;
- Op de peuterschool vraagt de PM-er aan de VVE-ouders hoe het is gegaan thuis, noteert dit en stimuleert en stemt af met de VVE-ouder voor een nieuwe activiteit.

Het is dus van belang dat wij extra (blijven) investeren in een goede betrokkenheid voor en met ouders. Om die reden hebben wij specifieke activiteiten voor kinderen en ouders die wij introduceren zoals:

Leesbevordering

Kiekeboe vindt het belangrijk dat ouders ook thuis aandacht besteden aan voorlezen. We hebben extra boekjes die wij aan ouders uitlenen, in sommige gevallen afgestemd op hun moedertaal. Zo hebben wij bijvoorbeeld voor de Arabisch sprekende ouders, boeken in het Arabisch besteld om bij de verschillende thema's mee te geven om voor te lezen. Deze boeken worden gebruikt in het programma Opstapje.

Spulletjes meenemen per thema

De kinderen mogen bij de verschillende thema's spullen van thuis meenemen die bij het thema passen, deze worden dan besproken met de kinderen in de kring.

Mondelinge tips

Bij de breng- en ophaalmomenten geven we ouders/verzorgers tips over wat ze thuis met hun kind kunnen doen. Hierbij kunnen de sheets van *Triple P* ook ondersteuning geven.

Meedraaien ouders

Nadat het kind bij ons gewend is, nodigen we ouders uit om een dagdeel of een deel van een dagdeel mee te draaien. Tijdens zo'n ochtend wordt uitgelegd wat we doen, laten we zien op welke manier we het kind ondersteuning bieden in zijn ontwikkeling en is er ruimte voor vragen. Belangrijk is ook om ouders te laten zien en ervaren op welke manier ze thuis de ontwikkeling van hun kind kunnen stimuleren. Tijdens het meedraaien krijgen ouders vaak concrete handvaten voor de ontwikkelingsstimulering thuis.

Activiteiten per thema

Ouders betrekken bij het begeleiden van activiteiten van de peuterschool zoals het vieren van het Sinterklaasfeest en het bijwonen van voorleesactiviteiten.

8. De doorgaande leerlijn en overdracht naar de basisschool

Een goede overdracht van relevante informatie over kinderen kan bijdragen aan een doorgaande ontwikkelingslijn en zorgen voor vroegtijdige leerlingenzorg, indien nodig. Daartoe is het Puttens overdrachtsdocument ontwikkeld. Er is afgesproken dat de peuterschool ervoor zorgt dat dit ingevulde document tijdig bij de school waar de peuter heen gaat, terecht komt. De ouders worden over de inhoud hiervan geïnformeerd. Eventueel is er ook contact tussen peuterschool en school om één en ander toe te lichten. Bij VVE-kinderen is er altijd sprake van contact tussen peuterschool en basisschool, de z.g.n. 'warme overdracht'.

Bij doelgroepkinderen wordt tevens rapportage uit het *KIJK!* Kindvolgsysteem als overdrachtsdocument meegenomen. Dit gebeurt zoals hierboven is vermeld, middels een zogenoemde 'warme overdracht' naar school toe, dus met een persoonlijke toelichting van de pm-er aan de leerkracht en de IB-er. Tijdens deze warme overdracht wordt aangegeven welke specifieke aandachtspunten er spelen bij dit kind. Ook wordt er overgedragen welke aanpak goed heeft gewerkt en wat minder goed werkt bij dit specifieke kind, zodat de basisschool kan aansluiten bij het huidige ontwikkelingsniveau van het kind en op de manier die goed werkt bij dit kind en de ouders, en niet weer het wiel hoeft uit te vinden. In sommige gevallen is bij dit gesprek ook een hulpverlener aanwezig, altijd met toestemming van de ouders.

9. Informatieverstrekking, inschrijving, plaatsing en opzegging

Als ouders belangstelling tonen voor de peuterschool, wordt eerst informatie naar hen toegezonden, dit kan digitaal, maar gebeurt meestal per post. Vervolgens worden ouders uitgenodigd voor een informatiegesprek en een rondleiding met de toekomstige mentor van het kind. Hierna volgt al dan niet een inschrijving, dit kan digitaal of op papier.

De administratie van Kiekeboe verwerkt vervolgens de inschrijving en zorgt voor een contract voor de ouders. Ook wordt er een afspraak gemaakt met de ouders voor een intakegesprek met de pedagogisch medewerker die de peuter op de peuterschool zal begeleiden en volgen in zijn /haar ontwikkeling. Zij geeft de ouders nog specifiekere informatie over de peuterschool. Aan de orde komen:

- Het pedagogisch beleid (dit ligt ter inzage op de peuterschool)
- VVE-programma *Doe meer met Bas* / dagritme
- Ontwikkeling van het kind en welke ondersteuning Kiekeboe biedt
- Ouderbeleid en ouderbetrokkenheid
- Gesprekken
- Overdracht basisschool

Tijdens het kennismakingsgesprek wordt ook een vragenlijst besproken. Ouders kunnen dan specifieke informatie geven over hun peuter.

Peuters blijven in principe tot hun vierde levensjaar op de peuterschool. Eerder uitschrijven is mogelijk door een mail te sturen naar de administratie van Kiekeboe. De stafmedewerker, directeur of pm-er zullen altijd vragen naar de motivatie om een kind eerder uit te schrijven. Ook wordt er een exitgesprek gevoerd met de mentor van de peuter.

10. Verzekering

Voor de kinderen en beroepskrachten is een collectieve W.A.- en ongevallenverzekering afgesloten. Dit houdt in dat de kinderen gedurende hun verblijf in en om de peuterschool verzekerd zijn. Voor kosten die mogelijk anderszins zouden kunnen ontstaan en niet gedekt worden door de afgesloten verzekering van de Stichting, kan de organisatie niet aansprakelijk worden gesteld.

11. Vierogen principe

Onder het vierogen principe wordt verstaan dat de beroepskracht of de beroepskracht in opleiding de werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl zij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene. Dit betekent niet dat er continu iemand moet meekijken of meeluisteren, maar dat ieder moment de reële kans bestaat dat er een volwassene meekijkt of meeluistert. Het houdt derhalve niet in dat er ieder moment twee beroepskrachten op de groep moeten staan.

12. De dagritme op de peuterschool

Vorbereiding voor de basisschool bieden aan kinderen van 2 tot 4 jaar, waarbij oog is voor de ontwikkelingsfase van het kind en daarbij passende behoefte(n). Er is een gevarieerd aanbod bestaande uit sport, gesprekken in de groep, verhalen, boeken en teksten, spelen in de hoeken van gevarieerd spelen met gevarieerd speelgoed, waardoor een kind in zijn eigen tempo geprikkeld en gestimuleerd wordt. Door het creëren van twee horizontale groepen, 2 tot 3 jaar en 3 tot 4 jaar, ontmoeten de kinderen leeftijdsgenootjes om samen te spelen en sociale vaardigheden te oefenen. Op dit moment zijn er te weinig kinderen om de groepen effectief te verdelen.

De peuters bezoeken minimaal 2,25 uur per week de peuterschool. Op dit moment is er een peuter-groep op maandag, dinsdag, woensdagmorgen, donderdag en vrijdag. De peuterschool biedt net als de basisschool de mogelijkheid om over te blijven. Als een kind heel moe wordt is er ook een mogelijkheid om een dutje te doen

Zoals al eerder aangegeven werken we met het VVE-programma *Doe meer met Bas* en dit werkt met 8 thema's die gemiddeld 3 tot 6 weken duren. Daarnaast hebben we eigen thema's en 'rust'-weken. Daarbinnen werken wij met een vast dag schema. Hieronder is het ochtend programma weergegeven.

- 8.30 - 9.00 uur: De peuters worden gebracht.*
- 9.00 - 9.40 uur: De kinderen mogen vrij spelen in de poppenhoek, bouwhoek, zandbak of watertafel of aan de slag met klei, puzzels, spelletjes, blokken en ander ontwikkelingsmateriaal. De pm-ers hebben de gelegenheid om individueel peuters te begeleiden en te stimuleren in hun ontwikkeling. Ondertussen mogen de peuters ook alvast een activiteit/werkstukje maken.*
- 9.40 uur: Het opruimliedje klinkt door het lokaal en de peuters helpen spontaan mee. De ene peuter pakt de emmer van de klei en de andere zet de boekjes in het rek. Zo proberende medewerkers de kinderen spelenderwijs te leren opruimen. Daarna maken ze een kring van stoeltjes.*
- 9.50 - 10.20 uur: De eerste kring. Er wordt altijd begonnen met een welkomlied en daarna een namenrondje op spelenderwijze (bijvoorbeeld met de bal rollen). Het is belangrijk dat peuters elkaars namen leren kennen. Daarna zingen we enkele liedjes. Aansluitend mag een peuter de bakjes met eten uitdelen en gaan we samen eten. Daarna drinken ze met elkaar in de kring. De kring wordt weer afgesloten met een liedje.*
- 10.20 uur: Plas- en verschoonrondje. Voor de andere kinderen wordt er ontwikkelingsmateriaal neergelegd of met een juf een spelletje gespeeld.*

*10.40 - 10.55 uur: Projectkring. Regelmatig is er een project. Tijdens een project staat er een ontwikkelingsgebied centraal. Na een korte uitleg in een kring en het zingen van liedjes die daarbij horen, wordt er in niveaugroepen gewerkt. Deze niveaugroepen zijn ingedeeld op basis van ontwikkelingsuitkomsten via **KIJK!** of via de eigen observatieformulier. Per niveaugroep is er een differentiatie aangebracht in moeilijkheidsgraad van de opdracht.*

11.00 uur: Na de tweede kring gaan ze buiten spelen of als het regent sporten/gymmen.

12.00 - 12.15 uur: Ophalen

12.30 uur: Kinderen die overblijven krijgen een broodmaaltijd

Om voor de kinderen inzichtelijk te maken wat er gaat gebeuren, gebruiken we dagritme kaarten en worden er pictogrammen gebruikt. Met deze structurering bieden wij niet alleen een gevarieerde en rijke speel- en leeromgeving, ook bieden wij hierbij 'voorspelbaarheid' en daarmee een bijdrage aan 'veilige omgeving'. Peuters houden immers van regelmaat en voorspelbaarheid.

Zoals al eerder is vermeld, worden de sportactiviteiten van de peuterschool deels verzorgd door een medewerker van JongPutten. De pm-ers gebruiken de sportactiviteiten die door JongPutten worden uitgevoerd op de dagen waarop zij zelf de sportactiviteit uit moeten voeren.

13. Samenwerking

De peuterschool werkt met verschillende organisaties samen:

- CJG
- Bibliotheek Noordwest Veluwe
- Basisscholen
- Kindcentrum Putten, de Vrijbuitertjes, Peuterspeelzalen 't Zwaluwennest en Kukelekú (Peuterspeelzalen en kinderopvangorganisaties in Putten)
- Logopediepraktijken
- Buurtzorg Jong
- Gemeente Putten
- JongPutten

De Kiekeboe Peuterschool is gesitueerd naast de Gabriëlschool aan de Kelnarijstraat in Putten. Er is een open verbinding van het terrein van de school en de peuterschool. De meerwaarde hiervan is dat de kinderen van de Kiekeboe Peuterschool aanwezig kunnen zijn bij activiteiten van de Gabriëlschool en regelmatig gebruik kunnen maken van de gymzaal van de school. Als ouders kiezen voor deze basisschool dan zijn de kinderen al enigszins gewend, door deze gezamenlijk activiteiten.